

RATIO DECIDENDI – НОВЕЛИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ*

Правові позиції Верховного Суду

Цивільна юрисдикція

ПРО ЗАХИСТ У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ ПРАВА НА ПРАЦЮ**

Відповідно до ст. 43 Конституції України право на працю визнається за кожною людиною і являє собою можливість заробляти на життя працюю, яку людина вільно обирає або на яку погоджується, і це право забезпечено державою. Отже, право на працю є одним із основних конституційних прав громадян України.

Реалізація права особи на одержання роботи з оплатою праці не нижче встановленого державою мінімального розміру, включаючи право на вільний вибір професії, роду занять і роботи, гарантовано державою, й основні положення цих гарантій закріплені в чинному Кодексі законів про працю України (далі – КЗпП України).

КЗпП України містить правові норми, якими врегульовано строки на звернення особи із заявою про захист суб'єктивних трудових прав, зокрема із заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до суду.

Наприклад, у справах про звільнення працівник має право звернутися за захистом порушених трудових прав у місячний строк із дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

Для звернення до суду з позовом про захист інших порушених трудових прав такий строк встановлено у три місяці з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про факт порушення прав.

Отже, строки звернення до суду у справах, що виникають із трудових відносин, врегульовані нормами ст. 233 КЗпП України і застосовуються виключно щодо спорів, які за своєю юридичною природою належать до трудового права.

Повторюючи загальне правило про те, що строк для звернення із заявою обчислюється з дня, коли працівник дізнався або повинен був дізна-

* Рубрика функціонує під егідою Єдиного порталу аналітики судової практики *RATIO DECIDENDI*.

** Правову позицію сформовано Л. Сидоровою за: Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду В. Стрільчука, С. Карпенко, В. Кузнецова С. Погрібного, О. Ступак від 21 березня 2018 р. у справі № 336/3679/17 за позовом про поновлення пропущеного строку для звернення до суду, визнання незаконним і скасування наказу про звільнення, поновлення на посаді та стягнення з відповідача середнього заробітку за час вимушеного прогулу.

ПРО ВІДСУТНІСТЬ ПІДСТАВ ДЛЯ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКЛЮЧНИМИ...

тися про порушення свого права, ст. 233 КЗпП України конкретизує це правило стосовно оскарження правильності звільнення працівника.

У цьому разі строк обчислюється із дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки із записом про звільнення.

Встановлені у ст. 233 КЗпП України строки звернення до суду застосовуються незалежно від заяви сторін. Вони не перериваються і не зупиняються, але закон надає право суду їх поновити.

При вирішенні питання про поновлення вказаних строків враховують роз'яснення, надані Верховним Судом України у п. 4 постанови Пленуму від 6 листопада 1992 р. № 9 “Про практику розгляду судами трудових спорів”, у якому вказано, що у кожному випадку суд зобов'язаний перевірити та обговорити причини пропуску цих строків, а також навести у рішенні мотиви, чому він поновлює або вважає неможливим поновити порушений строк.

Наприклад, поважною причиною пропуску строку на захист суб'єктивних трудових прав може бути визнана хвороба позивача.

Поновлення особі строку на звернення до суду для захисту порушених трудових прав не може розглядатись як порушення принципу правової визначеності у випадках поновлення національними судами без відповідних обґрунтувань строку оскарження судових рішень зі впливом значного періоду часу, на чому наголошено у рішеннях Європейського суду з прав людини у справах “Устименко проти України”, “Каракуця проти України”, “Пономарьов проти України”. Адже у випадку, що розглядається, судом поновлено не строк оскарження судового рішення, а строк звернення до суду з позовом про захист порушених прав працівника.

Господарська юрисдикція

ПРО ВІДСУТНІСТЬ ПІДСТАВ ДЛЯ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ (п. 2 ч. 3 ст. 320 ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ)*

Порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні конкретної судової справи, що встановлені міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, можуть стати підставами для пере-

www.pravolia.com.ua

* Правову позицію сформовано Л. Сидоровою за: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 21 березня 2018 р. у справі № 2/593-16/131 за позовом про стягнення суми.